

Padělky známek ke škodě České pošty opět na scéně!

O padělcích známek (a dopisnic) ke škodě České pošty jsme psali už mnohokrát (např. ve F 1995/4/5, 1996/2/11 a 3/9, 1998/2/14 a 5/19, 1999/6/28 aj.; články si můžete přečíst na www.filaso.cz), jsou podrobně popsány i katalogu Pofis a zájemci si je mohou prohlédnout v exponátu Komise znalců SČF v Poštovním muzeu v Praze nebo na Exponetu (www.japhila.cz, exponáty č. 0014 a 0016). Snad i díky tomuto mnohokrát opakovanému varování, na které reagovaly i nefilatelistické sdělovací prostředky, padělky známek ke škodě pošty zhruba před deseti lety z trafik a dalších prodejních míst zmizely.

FRANTIŠEK BENEŠ

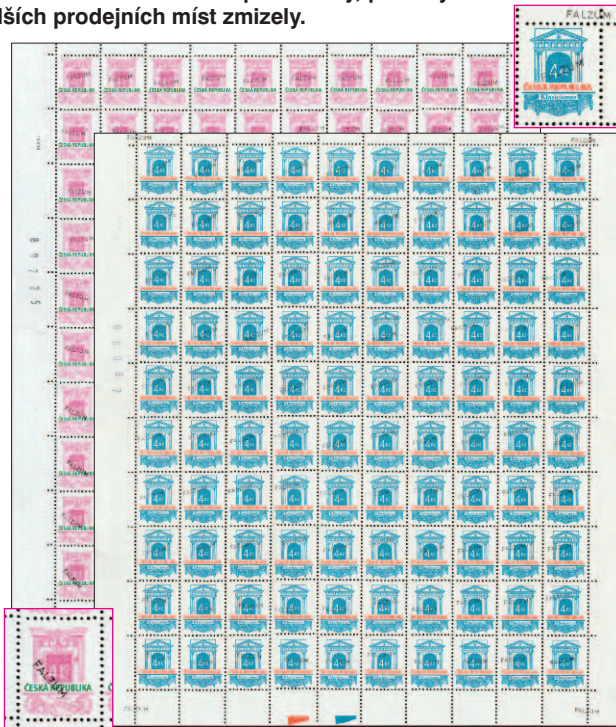
Po čase se ukázalo, že jejich výrobci ve své neblahé činnosti neustali – jen se přeorientovali na výnosnější a méně nápadné kolký (mají o dva řády vyšší nominál a na rozdíl od známek se nedostanou do rukou většiny filatelistů, ale na dlouhou dobu zůstávají nerozpoznány v nepřístupných archívech). Přesto se nám tyto padělky podařilo odhalit a informovat o nich v článku *Nebezpečný padělek v jednom z nejmladších oborů filatelie* (F2006/12/31).

Na základě našich zjištění se padělanými kolký začaly zabývat orgány činné v trestním řízení - a možná jsme tak přispěli k tomu, že nová emise kolků, vydaná v roce 2011, má výrazně vylepšenou ochranu před paděláním. Ochranné prvky jsou vyobrazeny a popsány například na webu České pošty (www.ceskaposta.cz/cz/sluzby/prodej-na-postach/kolkove-znamky/kolkove-znamky-prodej-tzv--kolku-id35668/#5, nebo na www.cpost.cz zadejte slovo *kolký*).

Staré kolký platily do konce roku 2011 (v posledním čtvrtletí roku 2011 je bylo možno vyměnit za nové), později bylo rozhodnuto, že až do konce roku 2012 je stát bude vykupovat zpět (se slevou 5 %), a to na pobočkách České pošty (bylo by zajímavé vědět, jestli se mezi nimi vyskytly i nějaké padělky). Od počátku letošního roku tak padělatelé přišli o možnost uplatňovat na trhu tyto své výrobky, s čímž se jistě jen tak nesmířili. Samozřejmě nevíme, zda se nepřeorientovali například na kolký pro označování lihovin a cigaret, používaná profesionální výrobní technologie a zavedené distribuční kanály však naznačují nebezpečí, že se vrátí k výrobě poštovních známek.

Možná jde jen o shodu okolností, že se letos na trhu objevily větší objemy už dříve popsaných padělků známek, které mohou pocházet ze starých zásob oklamáných kupujících, ale také může jít o dodávky z nevyčerpaných skladů padělatelů, kteří se nuceně přestali zabývat kolký, a tak jim zbylé poštovní známky přišly vhod.

První si této skutečnosti povšimli opět filatelisté. Například badatel Jaroslav Čtvrtečka, mj. autor studie o Košickém aršíku z roku 1945, upozornil, že se na jedné tuzemské internetové aukci v nabídce vyskytlo 18 přeprázkových archů padělaných známek, z toho šestnáct 4 Kč Klasicismus (Pof. 118) a dva 4,60 Kč Rokoko (Pof. 140). Známký byly nabízeny asi 30 % pod nominální hodnotu a v popisu bylo uvedeno, že jde pravděpodobně o padělky. Celková nominální cena činila více než 7.300 Kč. J. Čtvrtečka podotkl: „*Jsem přesvědčen, že jde-li skutečně o padělané známky, měla by se tím zabývat Policie České republiky.*“

Obrátili jsme se na firmu, která nabídku zveřejnila, a upozornili ji na protiprávnost jejího jednání. Sdělii nám, že známky nabízeli jako srovnávací materiál pro sběratelské a badatelské účely a že je před expedicí opatřili ze zadu razítkem „Falzum“. Po našem upozornění však nabídku stáhli, kontaktovali majitele, který známky do aukce dodal (měl je zdědit po nedávno zesnulém otci) a na naši radu s ním dohodli, že je nebude dále nabízet, ale věnuje je Poštovnímu muzeu. Tam jistě mají své místo, už proto, že zde mohou být využity v případě výskytu dalších padělků jako srovnávací materiál.

Uvedený případ dobře naznačuje, jak se na padělky známek ke škodě pošty dívá nemalá část naší filatelistické veřejnosti, i někteří obchodníci. Vnímají je především jako předmět sběratelského zájmu, který s poštovním provozem nesouvisí, a pomíjejí tak stránku trestněprávní. To je ale nesprávný přístup, který by je snadno mohl přivést do konfliktu se zákonem.

Trestní zákon

Podívejme se proto, jak se na výrobu a prodej padělků známek ke škodě pošty dívá Trestní zákon. Ten totiž před čtyřmi lety začal platit v nové podobě, a není vyloučeno, že se s ním sběratelé a obchodníci ještě neměli možnost blíže seznámit.

Jeho oficiální název zní *Trestní zákoník* a jde o *zákon č. 40/2009 Sb.*; naše téma je řešeno v jeho § 246 - **Padělání a pozměnění známek**

(1) *Kdo padělá nebo pozmění poštovní nebo kolkové známky v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch, nebo kdo takové známky úmyslně uvádí do oběhu nebo jich užije jako pravých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*

(2) *Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,*

a) *spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 ve značném rozsahu, nebo*

b) *získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.*

(3) *Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.*

Povšimněme si, že v textu není výslovně uvedeno „platných, českých, neupotřebených“, ale z právní praxe vyplývá, že právě takové známky a kolky měl zákonodárce na mysli.¹⁾

Co to znamená v praxi?

Znamená to tedy, že takovéto padělky nemůžeme sbírat a obchodovat s nimi? Vždyť obojí má velmi dlouhou tradici, u nás už od dob Rakousko-Uherska! Ale kdež. Nic takového od nás předpisy nepožadují, jen se musíme vystríhat činností v trestním zákoně jmenovitě uvedených, a to bez ohledu na jejich rozsah. Nemůžeme tedy prodávat (ani vyměňovat za něco jiného) padělky, které by někdo jiný mohl použít k vylacení zásilek, nebo k prodeji někomu dalšímu, kdo by je k tomuto účelu získal. Samozřejmě jimi nemůžeme sami frankovat, pokoušet se je vyměnit s poštou (či kýmkoliv jiným) za pravé známky, ani jí je prodat – prostě s nimi nemůžeme nakládat, jako by byly pravé. A už vůbec je nemůžeme sami vyrábět, a to jakýmkoli způsobem! To je totiž praxe, k níž se někteří odesílatelé uchylují – známky si sice ve velkém netisknou, ale v malém gumují slabý otisk razítka, slepují známky ze dvou kusů (z nichž odstříhnou orazítkované části), známky před odesláním natrou lepidlem, s nímž pak adresát smyje i razítko, frankují barevnými fotokopii či výstřižky z časopisů, na nichž injekční jehlou nebo hřebíkem vypíchají „perforaci“, a existuje řada dalších způsobů, jak se snaží ošidit poštu (mnohokrát jsme o tom psali). I když jde často o poměrně malé sumy, například 13 Kč v aktuálním tarifu, nezapomeňme, že § 246 neobsahuje ustanovení o *množství*, takže trestné je *každé* takovéto jednání, bez ohledu na způsobenou škodu! To však zmiňujeme jen na okraj, protože naším hlavním zájmem jsou dnes ve velkém vyráběné padělky distribuované v celých arších, o nichž hovoříme v úvodu článku.

Protože se citovaný paragraf zjevně vztahuje na platné neupotřebené poštovní známky (a přirozeně i

celiny, na nichž je známka natištěna) *České republiky*, není problém s padělanými známkami upotřebenými, smytými i nalepenými na celistvostech. Ty také katalog Pofis uvádí a oceňuje (neupotřebené padělky platných známek a dopisnic ke škodě České pošty neoceňuje).

Jak ale postupovat, když chceme do sbírky získat neupotřebené padělky, nebo je naopak prodat? Pak podle mého názoru nezbývá, než je jako takové označit, aby je nebylo možno použít jako poukázky na čerpání poštovních služeb. Svého času tak postupoval Jan Kraus, obchodník a soudní znalec, který padělky ke škodě České pošty ze zadu označoval svým razítkem. To bylo v dobách, kdy tyto neupotřebené padělky stály na filatelistickém trhu mnohonásobek nominálu, takže nehrozilo nebezpečí, že by je někdo používal na frankování jako pravé. Přesto podle mého názoru šlo o nedostatečné opatření. Vzhledem k tomu, že nedlouho potom padělatelé svými výrobky zaplavili trafiky (psali jsme, že v centru Prahy po určitou dobu nebylo možno v trafikách a stáncích koupit pravou známku), klesly ceny některých neupotřebených kusů pod nominál, a to už razítko ze zadu ochranu před zneužitím nepředstavuje. Nezbyvá tedy, než známky označit i zepředu, a to výrazně a (co nejvíce) neodstranitelně. Je jasné, že pokud si někdo koupí jednu padělanou známku, kterou nemá v úmyslu použít na frankování a uloží ji ve sbírce, podobnými opatřeními se zabývat nemusí. My jsme se však v úvodu seznámili s případem, kdy obchodník takových padělků nabízel skoro dva tisíce – a to už je zcela jiná situace. POKRAČOVÁNÍ

¹⁾ *Nejde tedy o ochranu před padělkem ke škodě sběratelů, jak si po generace filatelisté přáli a jak v době protektorátu nakrátko dokonce prosadili (viz seriál mých článků o znalci R. Gilbertovi).*